

Persbericht

PB08-008
14 februari 2008
9.30 uur

Economie groeit 3,5 procent in 2007

De Nederlandse economie is in 2007 met 3,5 procent gegroeid. Dit is de hoogste groei na 2000. In 2006 groeide de Nederlandse economie met 3,0 procent. Dit blijkt uit de eerste raming van het CBS voor het vierde kwartaal 2007.

De uitvoer leverde in 2007 opnieuw de belangrijkste bijdrage aan de economische groei, maar ook de investeringen en de consumptie droegen substantieel bij. De bouw en de commerciële dienstverleners lieten een bovengemiddelde productiegroei zien.

Economische groei vierde kwartaal liefst 4,4 procent

In het vierde kwartaal van 2007 groeide de Nederlandse economie met 4,4 procent. Dit is de hoogste groei in ruim zeven jaar. Het vierde kwartaal telde in 2007 een werkdag meer dan in 2006.

In het vierde kwartaal van 2007 groeide de uitvoer opnieuw krachtig. De groei van de invoer was aanmerkelijk kleiner. Verder trok de consumptie van huishoudens sterk aan. Net als in het derde kwartaal gaf de aardgasproductie in het vierde kwartaal een flinke impuls aan de economische groei.

Kwartaal-op-kwartaalgroei 1,2 procent

De economie groeide in het vierde kwartaal met 1,2 procent ten opzichte van het derde kwartaal. Deze kwartaal-op-kwartaalgroei is de op een na hoogste in bijna vier jaar. Alleen in het derde kwartaal was de kwartaal-op-kwartaalgroei met 1,9 procent nog flink hoger.

Opnieuw krachtige groei uitvoer

In 2007 was het volume van de uitvoer van goederen en diensten 6,4 procent hoger dan in 2006. Dit is een fractie minder dan de groei in 2006. De uitvoer van Nederlands product groeide bijna even hard als in 2006, terwijl de stijging van de wederuitvoer iets lager uitkwam. De groei van de wederuitvoer was met ruim 10 procent opnieuw wel hoger dan van de export van Nederlands product. De invoer groeide iets minder dan de uitvoer. Dat is toe te schrijven aan de diensten. De invoergroei hiervan werd gedrukt doordat minder geld werd uitgegeven aan buitenlandse octrooien en licenties.

Stijging consumptie van huishoudens

Huishoudens hebben vorig jaar 2,1 procent meer besteed dan in 2006. De groei in 2007 is iets lager dan in 2006. De bestedingen aan duurzame consumptiegoederen groeiden opnieuw het hardst, meer dan 4 procent.

Het volume van de overheidsconsumptie was 2,9 procent hoger dan in 2006. De reële uitgaven voor de zorg stegen het meest.

Meer geïnvesteerd

In 2007 is 4,9 procent meer geïnvesteerd dan in 2006. Vooral in machines, de belangrijkste investeringscategorie voor het bedrijfsleven, maar ook in bedrijfsgebouwen en in computers werd fors meer geïnvesteerd. Verder is ook in woningen en infrastructuur duidelijk meer geïnvesteerd. De groei van de investeringen werd echter gedrukt door een aantal incidentele factoren. Zo werden minder vliegtuigen afgeleverd en werd minder aan royalty's voor licenties en patenten uitgegeven.

Vooral meer productie commerciële dienstverleners en bouw

In 2007 steeg de productie in alle bedrijfstakken. De stijging was het grootst bij de commerciële dienstverleners en de bouw. Binnen de commerciële dienstverlening was de groei het hoogst in de uitzendbranche, de groothandel, de computerservicebedrijven, de accountants- en economische adviesbureaus en in het bankwezen. Ook de detailhandel groeide flink door de kooplust van de consumenten. De bouwnijverheid profiteerde van de hogere investeringsactiviteit.

Ook de industriële productie deelde in de groei, vooral de metaalindustrie. De aardgasproductie was in de eerste helft van 2007 veel lager dan een jaar eerder, terwijl de productie in het tweede halfjaar juist veel hoger was. Per saldo was de aardgasproductie vrijwel even hoog als in 2006. De zorgsector groeide versneld door.

Technische toelichting

Achtergrondinformatie over de ramingen

Er worden meerdere ramingen samengesteld en gepubliceerd van de economische groei in een kwartaal. De eerste raming of *flash-raming* wordt uiterlijk 45 dagen na afloop van een kwartaal gepubliceerd. De cijfers van de eerste raming kunnen wijzigen op grond van nieuwe statistische broninformatie die nadien beschikbaar komt. In de tweede raming die uiterlijk 90 dagen na afloop van een kwartaal wordt gepubliceerd, is deze nieuwe en meer uitgebreide statistische informatie verwerkt. Op dat moment komen bovendien meer detailgegevens beschikbaar. Bij de afsluiting van het vierde kwartaal komt tevens de eerste raming van het jaar gereed en worden de eerste drie kwartalen opnieuw vastgesteld.

Ook nadien kunnen de cijfers nog worden aangepast. De kwartaalgegevens worden namelijk eenmaal per jaar in juli geijkt aan de jaarcijfers van de Nationale rekeningen die volgens een vaste cyclus van drie opeenvolgende ramingen (voorlopige raming, nader voorlopige raming en definitieve raming) worden herzien. Ook hier is sprake van steeds betere en meer gedetailleerde statistische informatie op basis waarvan de ramingen kunnen worden verrijkt.

Later dit kwartaal meer informatie over banen, arbeidsvolume en lonen

Volgens de jaarplanning van het CBS zou vandaag ook een eerste raming worden gepubliceerd over het totaal aantal banen van werknemers en het arbeidsvolume van werknemers in het vierde kwartaal van 2007. Deze gegevens zijn echter nog niet beschikbaar. De oorzaak is dat het CBS op dit

moment de benodigde gegevens nog niet heeft kunnen ontleen aan de externe registers. Op 30 november 2007 zijn gegevens over het aantal banen van werknemers en het arbeidsvolume plus de gegevens over de loonkosten over de eerste twee kwartalen van 2007 gepubliceerd. Naar verwachting zullen de gegevens over het derde kwartaal van 2007 later dit kwartaal gepubliceerd kunnen worden. Voor volgende kwartalen wordt gestreefd naar hervatting van publicatie van arbeids- en loonkostengegevens op de vaste plandata.

Seizoengecorrigeerde gegevens

Normale praktijk is dat mutaties worden berekend ten opzichte van het vergelijkbare kwartaal van het voorafgaande jaar. Om een zo goed mogelijk beeld te geven van de conjuncturele stand van zaken wordt de groei voor enkele variabelen zoals het bbp ook ten opzichte van het voorgaande kwartaal berekend. Hierbij wordt gecorrigeerd voor seizoen- en werkdageffecten. Bij het uitkomen van nieuwe kwartaalcijfers wordt deze seizoencorrectie steeds opnieuw doorgerekend. Dit leidt doorgaans tot geringe bijstellingen van eerder geraamde cijfers, incidenteel tot meer substantiële bijstellingen.

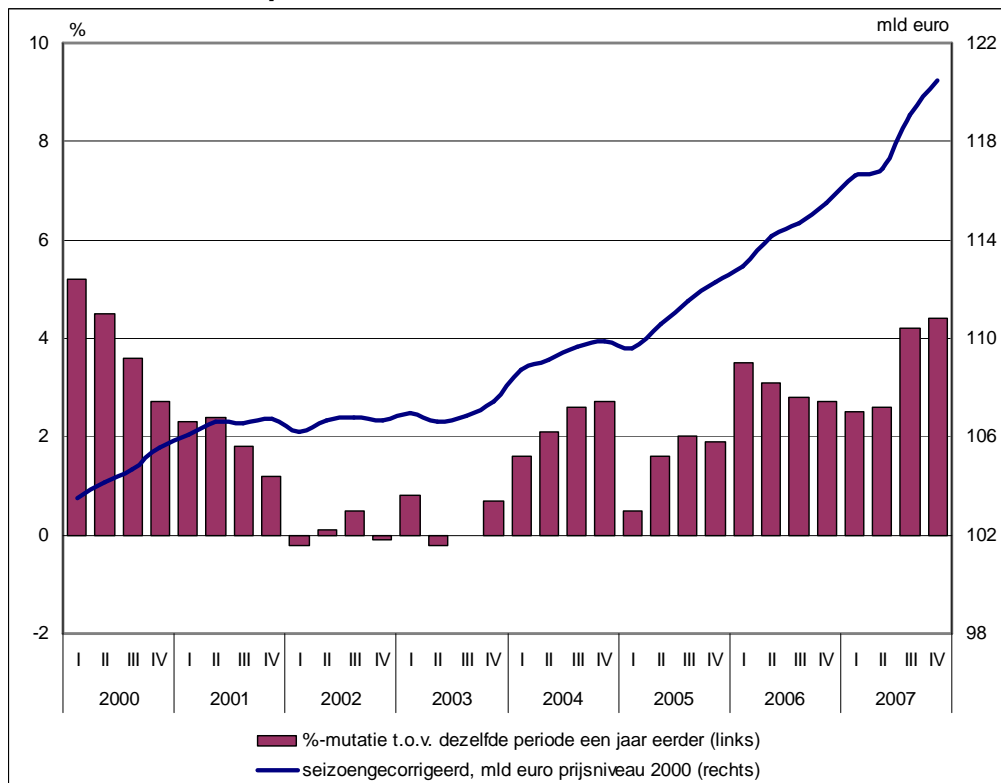
Jaarcijfers

Het persbericht over de tweede raming van de economische groei voor het eerste kwartaal bevat additionele gegevens over het productie- en bestedingendeel van de jaarpublikatie Nationale rekeningen. In dat persbericht zullen daarom twee extra tabellen worden opgenomen met enkele nieuwe jaarcijfers.

Zorgstelsel

Op 1 januari 2006 is het nieuwe zorgstelsel ingevoerd. In de Nationale rekeningen brengt dit een verschuiving met zich mee van consumptie door huishoudens naar consumptie door de overheid. De consumptie door huishoudens is hierdoor in 2006 veel lager, de consumptie door de overheid veel hoger dan een jaar eerder. Ook heeft bij de productie een overheveling plaatsgevonden van overheid naar verzekeringsinstellingen. In dit persbericht zijn de cijfers opgenomen waarin deze verschuivingen zijn verwerkt. Daarnaast zijn voor 2006 in tabel 2 tussen haakjes de cijfers opgenomen waarin voor deze verschuiving is gecorrigeerd. Bij de beschrijving van ontwikkelingen is de tekst van het persbericht gebaseerd op de gecorrigeerde cijfers. Het effect van het nieuwe zorgstelsel doet zich in 2007 niet meer voor.

Bruto binnenlands product: volume

Bron: CBS.

Tabel 1: Bruto binnenlands product (marktprijzen)

	Waarde	Volumeverandering t.o.v.	
	<i>mld euro</i>	zelfde periode vorig jaar	voorgaande periode ^{1) #}
		%	%
2004	491,2	2,2	.
2005	509,0	1,5	.
2006	534,3	3,0	.
2007	559,9	3,5	.
2004-I	120,5	1,6	1,2
II	124,3	2,1	0,4
III	118,6	2,6	0,5
IV	127,8	2,7	0,2
2005-I	123,8	0,5	-0,3
II	129,0	1,6	0,9
III	123,1	2,0	0,9
IV	133,0	1,9	0,7
2006-I	131,2	3,5	0,6
II	135,3	3,1	1,1
III	128,6	2,8	0,4
IV	139,2	2,7	0,7
2007-I	137,0 [#]	2,5	1,0
II	140,7 [#]	2,6	0,3
III	135,5	4,2	1,9
IV	146,7	4,4	1,2

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden en werkdageffecten.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld. Achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS.

Tabel 2: Goederen- en dienstentotalen

	2006 ²⁾	2007	2007			
			I [#]	II [#]	III [#]	IV
<i>Volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Consumptieve bestedingen	2,5	2,4	1,9	1,8	2,9	2,9
w.v. door huishoudens	-0,8	2,1	1,6	1,4	2,2	3,2
	(2,7)					
door overheid	9,4	2,9	2,7	2,6	4,1	2,3
	(2,2)					
Investeringen in vaste activa	7,2	4,9	9,1	2,8	6,5	2,1
Veranderingen voorraden 1)	-0,1	-0,4	0,0	-1,4	-0,3	0,2
Nationale bestedingen	3,4	2,6	2,4	2,3	3,6	2,3
Uitvoer goederen en diensten	7,0	6,4	5,7	5,5	7,5	7,0
Invoer goederen en diensten	8,1	5,6	5,9	5,2	7,0	4,2
Bruto binnenlands product	3,0	3,5	2,5	2,6	4,2	4,4

1) In procenten van het bbp in constante prijzen.

2) De getallen tussen haakjes zijn gecorrigeerd voor veranderingen in het zorgstelsel.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld. Achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS.

Tabel 3: Toegevoegde waarde van producenten (bruto, basisprijzen)

	2006	2007	2007			
			I [#]	II [#]	III [#]	IV
<i>Volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Producenten van:						
Goederen	1,6	2,8	-1,7	0,6	4,8	7,6
Landbouw en visserij	-1,9	1,4	2,0	-0,3	0,3	3,3
Industrie en energie:	1,2	2,0	-4,6	-0,9	5,3	9,0
w.o. Industrie	2,3	2,5	4,6	2,4	2,1	1,1
Delfstoffenwinning	-3,3	0,8	-24,2	-14,3	28,4	35,3
Bouwnijverheid	4,1	5,8	7,4	5,4	5,5	4,8
Commerciële diensten	4,6	4,5	5,3	4,2	4,8	3,8
Handel, horeca en transport	5,5	4,4	5,3	3,8	5,1	3,6
Financiële en zakelijke diensten	3,9	4,6	5,3	4,5	4,7	3,9
Niet-commerciële diensten	1,3	2,3	2,1	2,0	2,5	2,4

#) Deze cijfers zijn bijgesteld. Achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS.